

חידות לפרשת בהר

הרב זאב וייטמן

- א. בבית-הכנסת בימים הנוראים, כולנו על הרצפה מספר פעמים כורעים. לכריעה ולהשתחויה אנו מקדימים, פריסת מטפחת כנגד הפנים. מהו האיסור שבגללו מטפחת זו דרושה? זאת נדע אם נעיין ברש"י בסיום הפרשה.
 - ב. זה שלושה שבועות רצופים אנו חוזרים, ובתורה קוראים על יום הכיפורים. מה בכל שבוע אנו עליו לומדים - על היום המקודש מכל המועדים?
 - ג. יום הכיפורים נקרא "שבת שבתון" - בתורה, ואילו בפרשתנו זמן אחר זוכה לזו ההגדרה. (אולי רומזת הדגשה זו - הכפולה, לקשר השבתון גם למניעת אכילה).
 - ד. שבע שבתות של ספירה, פעמיים מופיעות בתורה. לראשונה - בשבת שעברה, ובשניה - אצלנו בסדרה. אלא שהספירה השניה ארוכה מהראשונה, ופי כמה וכמה נמשך זמנה. האם תדע מי מצווה לספור את הספירה, שאצלנו בפרשה נזכרה?
 - ה. ועוד מצווה - הלוא היא התרועה, ב"אמור" וב"בהר" חוזרת ומופיעה. שים לב, שהשופר המוכר מראש-השנה, אינו נזכר שם, אלא דווקא ביום-הכיפורים של השנה החמישים.
- ו. הלכות שנת השמיטה, מפורטים בפרשתנו מתחילתה. אלא שבכל הפרשה כולה, לא נזכרה בה זו המילה. כיצד, אם כן, זו השנה בפרשתנו מכונה?
 - ז. איסור מכירה גמורה, פעמיים מופיע בסדרה. האחד - לגבי אדמה נאמר, והאחר - לגבי האדם שממנה נוצר. שני האיסורים גורמים, שהמכירה מוגבלת למספר שנים. מצא בתורה מהי בשני המקרים הסיבה, שבאלו לא תתכן מכירה ללא קצבה?
 - ח. לפניך מספר הנחיות והדרכות חשובות. מצא ברש"י - מהיכן אמרות אלו שאובות:
 - א- אין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דוחקו
 - ב- בגוי שתחת ידך...
 - לא תבוא עליו בעקיפין (בעורמה ומרמה) מפני חילול השם.
 - ג- כל הדר בא"י - אני לו לא-להים. וכל היוצא ממנה כעובד אלילים

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ.
התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

תשובות

- א. 'ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה', וברש"י מבואר איסור להשתחוות על האבן ממש, חוץ מבית המקדש.
- ב. בפרשת אחרי-מות נאמר סדר עבודת הכהן הגדול ביוה"כ, בפרשת אמור נאמרה מצוות השביתה והעינוי (בתוך ציווי כל המועדות), בפרשתנו התחדשה מצוות יום הכיפורים ביובל.
- ג. שנת השמיטה, 'ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ' (כ"ה, ד').
- ד. בפרשה שעברה כתובה ספירת העומר, ובפרשתנו ספירת חמישים שנה לשנת היובל. בית דין סופרים את שנות היובל (ראה משנה תורה לרמב"ם, הלכות שמיטה ויובל פרק י').
- ה. 'בחדש השביעי באחד לחודש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קודש' (כ"ג, כ"ד), 'והעברת שופר תרועה בחודש השביעי בעשור לחודש (כ"ה, ט').
- ו. 'שבת הארץ'
- ז. הקרקעות הנמכרות חוזרות לבעליהם ביובל 'והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי'. יהודים שנמכרו לעבדות יוצאים לחופשי בשנת היובל 'כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים'.
- ח. א- 'כי ימוך אחיך' (כ"ה, כ"ה).
ב- 'גאולה תהיה לו' (כ"ה, מ"ח).
ג- 'להיות לכם לאלוקים' (כ"ה, ל"ח).